

R O M Â N I A

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40, România
Telefon: (+40-21) 414-2121 Fax: (+40-21) 315-9164

6 mai 2020

COMUNICAT DE PRESĂ

I. În ziua de 6 mai 2020, Plenul Curții Constituționale, în cadrul controlului anterior promulgării, a luat în dezbatere:

A. Obiecțiile de neconstituționalitate a Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale, obiecții formulate de Înalta Curte de Casație și Justiție și de Avocatul Poporului;

În cadrul dezbaterilor, Curtea Constituțională, văzând obiectul cauzelor, a dispus conexarea acestora.

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a admis obiecțiile de neconstituționalitate și a constatat că Legea privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale este neconstituțională, în ansamblul său.

Curtea a reținut, în esență, că legea criticată are un caracter profund eterogen, vizând statute profesionale diferite, precum și funcții de demnitate publică, tratate împreună din perspectiva pretinsului deziderat de eliminare a ”pensiilor speciale”, fără a se respecta exigențele impuse atât din punct de vedere al formei specifice

fiecărui domeniu de reglementare, cât și al fondului reglementărilor. Astfel, în procedura de adoptare s-a încălcat ordinea de sesizare a Camerelor Parlamentului cu privire la modificarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și obligația constituțională de dezbatere a reglementărilor privitoare la drepturile deputaților și senatorilor în ședința comună a celor două Camere ale Parlamentului, cu consecința încălcării dispozițiilor art.65 alin.(2) lit.j) și art.75 alin.(1) cu referire la art.73 alin.(3) lit.1) din Constituție. De asemenea, actul normativ adoptat nu are la bază nicio documentare sau fundamentare, cercetare sau studiu de impact, fiind încălcate în acest sens prevederile constituționale ale art.1 alin.(3) și (5) care consacră statul de drept, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor. Curtea a constatat în final că legea a fost adoptată și cu încălcarea caracterului general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, reglementat de art.147 alin.(4) din Constituție. Sub acest aspect, Curtea a statuat că potrivit dispozițiilor art.147 alin.(4) din Constituție, deciziile sale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor, având aceleași efecte pentru toate autoritățile publice și toate subiectele individuale de drept.

B. Obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru acordarea unor facilități pentru contribuabilii operatori economici pe teritoriul României, obiecție formulată de 71 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal;

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a admis obiecția de neconstituționalitate și a constatat că Legea pentru acordarea unor facilități pentru contribuabilii operatori economici pe teritoriul României este neconstituțională, în ansamblul său.

Curtea a reținut, în esență, că legea criticată încalcă dispozițiile constituționale ale art.61 alin.(2) care consacră principiul bicameralismului, ale art.111 alin.(1) și ale art. 138 alin.(5) referitoare la informarea Parlamentului și obligația de stabilire a sursei de finanțare pentru cheltuielile bugetare, precum și ale

art.1 alin.(3) raportat la art.1 alin.(5) din Constituție care consacră exigențele legiferării în cadrul statului de drept și principiul securității juridice.

C. Obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru suspendarea rambursării creditelor, obiecție formulată de 72 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal;

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a admis obiecția de neconstituționalitate și a constatat că Legea pentru suspendarea rambursării creditelor este neconstituțională, în ansamblul său.

Curtea a constatat că Legea pentru suspendarea rambursării creditelor determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate legislative contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii, prevăzută de art.1 alin.(5) din Constituție, întrucât are același obiect de reglementare cu cel al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancare anumitor categorii de debitori, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.261 din 30 martie 2020, și anume suspendarea până la 9 luni dar nu mai mult de 31 decembrie 2020 a obligației de plată a ratelor, dobânzilor și comisioanelor aferente împrumuturilor acordate debitorilor de către creditori.

•

Efectul juridic al deciziilor de constatare a neconstituționalității legii în ansamblul său este circumscris art.147 alin.(4) din Legea fundamentală și jurisprudenței Curții în materie, astfel că Parlamentului îi revine în continuare obligația de a constata încetarea de drept a procesului legislativ, iar, în ipoteza inițierii unui nou demers legislativ, de a se conforma celor statuate prin decizia Curții.

Deciziile sunt definitive și general obligatorii și se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și primului-ministru.

II. În aceeași zi, Plenul Curții Constituționale, investit în temeiul art.146 lit.c) din Constituția României, al art.11 alin.(1) lit.A.c) și al art.27 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a luat în dezbateră sesizarea de neconstituționalitate a dispozițiilor art.I din Hotărârea Senatului nr.16/2020 pentru completarea Regulamentului Senatului, precum și hotărârea în ansamblul său, sesizare formulată de Grupul parlamentar al Partidului Național Liberal din Senat.

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu majoritate de voturi, a respins, ca neîntemeiată, sesizarea de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.I din Hotărârea Senatului nr.16/2020 pentru completarea Regulamentului Senatului, precum și hotărârea în ansamblul său sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Decizia este definitivă și general obligatorie și se comunică Senatului.

III. De asemenea, Plenul Curții Constituționale, investit în temeiul art.146 lit.d) din Constituția României și al art.29 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a luat în dezbateră:

A. Excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.36/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru adoptarea unor măsuri pe timpul stării de urgență instituite prin Decretul nr.195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României, excepție ridicată direct de Avocatul Poporului;

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a respins, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate și a constatat că prevederile Ordonanței de urgență a Guvernului nr.36/2020 pentru modificarea și completarea unor acte normative, precum și pentru adoptarea unor măsuri pe timpul

stării de urgență instituite prin Decretul nr.195/2020 privind instituirea stării de urgență pe teritoriul României sunt constituționale în raport de criticile formulate.

Curtea nu a putut reține critica de neconstituționalitate referitoare la lipsa solicitării avizului Consiliului Economic și Social în procedura de adoptare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.36/2020 deoarece acest act normativ a fost emis cu respectarea prevederilor art.I pct.5 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2020, text prin care, pe perioada existenței stării de asediu sau a stării de urgență, se instituie o derogare de la regimul juridic al transparenței decizionale și al dialogului social, iar acest text se bucura, la momentul adoptării actului normativ criticat, de prezumția de constituționalitate.

Decizia este definitivă și general obligatorie și se comunică Avocatului Poporului.

B. Excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.9, art.14 lit.c¹)-f) și art.28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență, precum și a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.34/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență, în ansamblul său.

În urma deliberărilor, Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi, a decis:

1. A respins excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.14 lit.c¹) - f) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență, precum și ordonanța de urgență, în ansamblul său, sunt constituționale în raport de criticile formulate.

2. A admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art.28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență sunt neconstituționale.

3. A admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.1/1999 privind regimul stării de asediu și regimul stării de urgență este neconstituțională, în ansamblul său.

1. Din analiza cadrului normativ constituțional și legal, Curtea a constatat că, în domeniul instituirii stării de urgență, autoritățile statului exercită competențe partajate: Parlamentul are competența de legiferare, prin lege organică, a regimului stării de urgență, în vreme ce Președintele are atribuția constituțională de a institui starea de urgență și de a pune în executare dispozițiile legale ale regimului stării de urgență, astfel cum acestea au fost stabilite de legiuitor. Legea organică, transpunând art.93 din Constituție, dă în competența Președintelui instituirea, prin decret prezidențial, a stării de urgență, care presupune inclusiv stabilirea măsurilor concrete de primă urgență care urmează a fi luate și identificarea drepturilor și libertăților fundamentale al căror exercițiu va fi restrâns. *Decretul Președintelui nu este decât un act administrativ normativ, deci un act de reglementare secundară, care pune în executare un act de reglementare primară.* Restrângerea exercițiului unor drepturi nu se realizează prin decretul Președintelui, dispozițiile art.14 lit.d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/1999 constituind norma prin care legiuitorul primar abilitază autoritatea administrativă (Președintele României) să dispună executarea legii, respectiv a dispozițiilor art.4 din același act normativ care prevăd expres posibilitatea restrângerii exercițiului drepturilor fundamentale. În speță, Președintele, acționând în limitele competențelor sale legale, a identificat drepturile și libertățile al căror exercițiu urma să fie restrâns.

În schimb, măsurile pe care Președintele le-a apreciat drept ”de primă urgență cu aplicabilitate directă” (achiziționarea directă de bunuri de către autoritățile publice, suspendarea din funcțiile de conducere a unor funcționari publici, neînceperea cursului prescripțiilor și termenelor de decădere, suspendarea prescripțiilor și termenelor de decădere, suspendarea de plin drept a cauzelor civile și penale, întreruperea termenelor de exercitare a căilor de atac etc.) constituie, în

mod expres sau implicit, derogări de la legislația în vigoare la momentul instituirii stării de urgență. Președintele a dispus, pe de o parte, suspendarea sau neaplicarea unor dispoziții legale, sau, pe de altă parte, modificarea și completarea unor legi, dispozițiile sale având impact asupra unor drepturi și libertăți fundamentale (dreptul la muncă, libertatea economică, accesul liber la justiție etc.). Curtea a observat că modul în care Președintele și-a exercitat atribuția legală, cu depășirea cadrului legal, nu este consecința vreunui viciu de neconstituționalitate a actului normativ de reglementare primară în virtutea și în limitele căruia autoritatea publică era abilitată să acționeze. Așa fiind, ***întrucât nicio dispoziție a Ordonanței de urgență a Guvernului nr.1/1999 nu îl îndrituiește pe Președinte să acționeze dincolo de competențele sale constituționale, instanța constituțională nu poate sancționa, în cadrul controlului de constituționalitate pe care îl efectuează în procedura instituită de art.146 lit.d) din Constituție referitoare la soluționarea excepțiilor de neconstituționalitate, normele legale criticate de autorul excepției.*** Având în vedere, însă, natura juridică a decretului Președintelui de act administrativ normativ supus încuviințării Parlamentului, Curtea a constatat că forul legiuitor avea obligația de a-l supune controlului parlamentar, iar prin hotărârea adoptată să sancționeze exercitarea *ultra vires* a competențelor legale de către Președintele României, doar o atare hotărâre fiind susceptibilă de contestare la Curtea Constituțională, în baza art.146 lit.1) din Constituție.

2. Curtea a reținut că dreptul contravențional, asemenea dreptului penal, are un caracter subsidiar, intervenind doar acolo unde alte mijloace juridice nu sunt suficiente pentru protejarea anumitor valori sociale. În aceste condiții, actele normative cu putere de lege și actele administrative cu caracter normativ prin care se stabilesc și se sancționează contravenții trebuie să întrunească toate condițiile de calitate ale normei: accesibilitate, claritate, precizie și previzibilitate. Or, Curtea constată că *dispozițiile art.28 alin.(1) prin sintagma "nerespectarea prevederilor art.9 constituie contravenție" califică drept contravenție încălcarea obligației generale de a respecta și de a aplica toate măsurile stabilite în Ordonanța de*

urgență a Guvernului nr.1/1999, în actele normative conexe, precum și în ordonanțele militare sau în ordine, specifice stării instituite, fără a distinge expres actele, faptele sau omisiunile care pot atrage răspunderea contravențională. În mod implicit, stabilirea faptelor a căror săvârșire constituie contravenții este lăsată, în mod arbitrar, la libera apreciere a agentului constatator, fără ca legiuitorul să fi stabilit criteriile și condițiile necesare operațiunii de constatare și sancționare a contravențiilor. Totodată, în lipsa unei reprezentări clare a elementelor care constituie contravenția, judecătorul însuși nu dispune de reperele necesare în aplicarea și interpretarea legii, cu prilejul soluționării plângerii îndreptate asupra procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției.

Mai mult, prevederile art.28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/1999 stabilesc în mod nediferențiat pentru toate aceste fapte, independent de natura sau gravitatea lor, aceeași sancțiune contravențională principală. În ceea ce privește sancțiunile contravenționale complementare, deși legea prevede ca acestea se aplică în funcție de natura și gravitatea faptei, atâta vreme cât fapta nu este circumscrisă, evident că nu se poate determina nici natura sau gravitatea sa pentru a stabili în mod just sancțiunea complementară aplicabilă.

În concluzie, Curtea a constatat că prevederile art.28 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/1999, caracterizate printr-o tehnică legislativă deficitară, nu întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate și sunt astfel incompatibile cu principiul fundamental privind respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor, prevăzut de art.1 alin.(5) din Constituție, precum și principiul restrângerii proporționale a exercițiului drepturilor și libertăților fundamentale, prevăzut de art.53 alin.(2) din Constituție.

3. Actul normativ care reglementează regimul juridic al stării de asediu și al stării de urgență are ca scop crearea cadrului legal al măsurilor excepționale impuse de gestionarea situației de criză, măsuri care, prin ele însele, afectează drepturi și libertăți ale cetățenilor. Cu alte cuvinte, *rațiunea legii este tocmai aceea de a constitui temeiul legal al restrângerii exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*

fundamentale, în acord cu imperativul constituțional stabilit în art.53 alin.(1), precum și temeiul legal al măsurilor excepționale care pot viza inclusiv atribuții ale instituțiilor fundamentale ale statului.

Reținând că actul normativ care restrânge/afectează drepturi și libertăți fundamentale ale cetățenilor sau instituții fundamentale ale statului cade în sfera interdicției prevăzute de art.115 alin.(6) din Constituție, Curtea a constatat că, în actualul cadru constituțional, un atare act nu poate fi decât o lege, ca act formal al Parlamentului, adoptată cu respectarea dispozițiilor art.73 alin.(3) lit.g) din Constituție, în regim de lege organică.

Având în vedere că Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/1999 a fost adoptată în temeiul art.114 alin.(4) din Constituția României din 1991, deci anterior revizuirii Constituției prin Legea nr.429/2003 (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.758 din 29 octombrie 2003) care a introdus dispozițiile art.115 alin.(6), Curtea a reținut că *Ordonanța de urgență a Guvernului nr.1/1999 a fost adoptată cu respectarea cadrului constituțional în vigoare la acea dată*, care nu limita prerogativa legislativă a Guvernului în sensul neafectării regimului instituțiilor fundamentale ale statului sau a drepturilor și libertăților fundamentale.

În schimb, în ceea ce privește ***Ordonanța de urgență a Guvernului nr.34/2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.1/1999***, Curtea constată că aceasta ***a fost adoptată cu încălcarea art.115 alin.(6) din Constituție***, întrucât prin conținutul său normativ a vizat restrângerea exercițiului unor drepturi și libertăți fundamentale (dreptul de proprietate, dreptul la muncă și protecție socială, dreptul la informare, libertatea economică).

Decizia este definitivă și general obligatorie și se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului.

IV. Cu privire la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.297/2018 privind Registrul Național de Publicitate Mobiliară

și pentru abrogarea Ordonanței Guvernului nr.89/2000 privind unele măsuri pentru autorizarea operatorilor și efectuarea înscrierilor în Arhiva Electronică de Garanții Reale Mobiliare, obiecție formulată de Guvernul României,

Curtea Constituțională a decis amânarea dezbaterilor pentru data de **3 iunie 2020**.

•

Argumentele reținute în motivarea soluțiilor pronunțate de Plenul Curții Constituționale vor fi prezentate în cuprinsul deciziilor, care se vor publica în Monitorul Oficial al României, Partea I.

**Compartimentul Relații externe, relații cu presa și protocol
al Curții Constituționale**